

Miscellanea

S. Norbertus.

In *De Maasgouw*, 1965, LXXXIV, afl. 3, kol. 65-78, verscheen een artikel van Th. W. J. DRIESSEN met als titel : *Gennep geboorteplaats van St. Norbertus*. Hierin wil de schrijver, steunend op de *Vita A* en *B*, aantonen dat Gennep de geboorteplaats van Norbertus was en niet Xanten, zoals vele latere biografen hebben beweerd.

Naar alle waarschijnlijkheid is deze stelling juist, al dient te worden opgemerkt dat de *Vitae* niet rechtstreeks de geboorteplaats van Norbertus aangeven, doch enkel aan zijn vader Herebertus de bepaling *de castro Genepe* toevoegen. De schrijver wil deze moeilijkheid oplossen door te affirmeren dat het voorzetsel « *de* » rond 1100 enkel « woonachtig in » of « woonachtig te » zou betekenen (kol. 65) en wanneer de vader van Norbertus te Gennep woonde kan men inderdaad aannemen dat Norbertus daar geboren werd. Men kan zich echter afvragen of dit voorzetsel ook niet de meer algemene betekenis van « afkomstig van » zou kunnen hebben, en in dat geval zou in deze tekst niet noodzakelijk de geboorteplaats van Norbertus aangeduid zijn. Absolute zekerheid is er dus niet.

Anderzijds is er geen enkele bron die Xanten als geboorteplaats zou aanwijzen. Toch is het gemakkelijk te verklaren hoe een te haastige biograaf tot deze vergissing kon komen. Xanten is immers de eerste plaatsnaam die in de *Vitae* voorkomt, en men kon uit het oog verliezen dat deze bron slechts aanvangt met de datum 1115, wanneer Norbertus reeds te Xanten subdiaken is, en niet bij zijn geboorte. Dat zulke vergissing daarna eeuwenlang kon gehandhaafd blijven is te wijten aan het feit dat geen enkele biografie steunde op een degelijke bronnenstudie, doch dat ze allen de beweringen van hun voorgangers zonder meer afschreven. Het zou dan ook niet moeilijk zijn de lijst van werken, die door Th. W. J. Driessen worden aangehaald, aanzienlijk te verlengen en nog tientallen andere fouten en onnauwkeurigheden uit deze levensbeschrijvingen naar voor te halen. Het naslaan van deze werken kan enkel tot de conclusie leiden dat ze voor verdere studie onbruikbaar zijn.

Men mag echter niet de indruk wekken dat alle latere schrijvers deze vergissing zouden hebben begaan. Sommigen noemen als geboorteplaats Xanten of Gennep, velen enkel Gennep. In onze streek bleef de naam « Norbert van Gennep » algemeen in gebruik ; E. Valvekens gaf zijn werkje zelfs die titel. In de bronnen zelf vindt men overwegend *Norbertus Magdeburgensis*, want meestal worden de bisschoppen naar hun bisschopsstad genoemd en niet naar hun geboorteplaats.

Over de *Vitae* brengt de schrijver niets nieuws. Hij schijnt de beide redacties als twee afzonderlijke bronnen te beschouwen (cfr. kol. 65 en 67), terwijl ze zeker niet onafhankelijk van elkaar zijn ontstaan, wat de schrijver wellicht ook niet wil beweren. Ook uitdrukkingen als zouden de *Vitae* « zeer betrouwbaar » (kol. 65) en « de meest oorspronkelijke bronnen » (kol. 67) zijn, kunnen wellicht misverstand wekken.

Het artikel van Th. W. J. Driessen heeft de verdienste duidelijk aan te tonen dat de levensbeschrijving van Norbertus niet vanuit bestaande literatuur kan worden geschreven, doch enkel vanuit een degelijke bronnenstudie. Het toont bovendien dat de schrijver geen moeite heeft gespaard bij het verzamelen van zijn gegevens, waarvoor hij onze erkentelijkheid verdient.

W. GRAUWEN, O. Praem.

**De officio Corporis Christi
in monasterio Sancti Foillani Hanonniensi
ante annum 1328 servato.**

Tempore quo in liturgia Praemonstratensis ordinis introducta est nova Corporis Christi solemnitatis, utpote quinta feria post Trinitatem recolenda, non statim ubique penes nostratos receptum est uniforme hujus celebrationis formularium prout nunc jam invaluit. Patet ex statuto Capituli Generalis, inter annos 1328 et 1334 codificato, cujus tenorem hic referre juvat :

Quia uniformitas tam in officiis quam in habitu per privilegia apostolica nobis precipitur observari, quam plerique prelati et subditi, suis voluntatibus nimium inherentes, servare vilipendunt, sed officium sancti Sacramenti quivis abbas et conventus, tam in cantu et lectionibus quam etiam in Ordinario seu modo celebrandi, pro libito assumit, vel facit sibi cantum ordinarium atque modum legendi